

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Ministerie van Justitie
t.a.v. dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

datum 8 december 2009

ons kenmerk UIT 868 ONTW / EvA
onderwerp Reactie op kabinetsstandpunt herziening gerechtelijke kaart

Geachte heer Hirsch Ballin,

Op 20 november jl. is het kabinetsstandpunt herziening gerechtelijke kaart naar de Tweede Kamer gestuurd. Het verheugt de Raad dat het kabinet het grootste gedeelte van het advies van de Raad heeft overgenomen. De Raad betreurt evenwel, met de Presidentenvergadering, dat in afwijking van het advies Dordrecht en Lelystad zijn aangewezen als zittingsplaats en Almere en Eindhoven als vestigingsplaats en houdt vast aan zijn advies op deze punten.

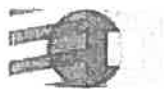
In het kabinetsstandpunt staat vermeld dat de herziening van de gerechtelijke kaart per saldo structureel geen extra geld hoeft te kosten en dat de verwachting is dat er geen extra financiële middelen beschikbaar komen. De Raad is van mening dat het ondenkbaar is dat de herziening van de gerechtelijke kaart volledig budgetneutraal kan plaatsvinden.

Kosten-baten verhouding

In het advies aan u van 13 juli jl. heeft de Raad aangegeven dat hij vanuit het oogpunt van kwaliteit en continuïteit herziening van de gerechtelijke kaart noodzakelijk acht.¹ Bestuurlijke schaalvergroting is volgens de Raad de beste manier voor autonome rechtsbesturen om in de toekomst kwaliteit van rechtspraak in de regio te garanderen en de organisatie optimaal in te richten. De herziening van de gerechtelijke kaart is wat de Raad betreft primair ingegeven vanuit kwaliteitsoverwegingen. In hetzelfde advies stelt de Raad dat de herziening per saldo een structurele kostenverhoging met zich mee zal brengen in de orde van grootte van enkele miljoenen. Een reorganisatie van deze omvang brengt daarnaast altijd forse incidentele implementatiekosten met zich. De Raad acht gezien de kwaliteitsslag die met de herziening wordt beoogd de kosten-baten verhouding acceptabel.

---

¹ Brief d.d. 13 juli 2009 met kenmerk UIT 115 ONTW / EvA.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 8 december 2009
kenmerk UIT 868 ONTW / EvA
pagina 2 van 4

Structurele kosten

De Raad verwacht onder andere structurele kosten doordat het concentreren van sectoren vanuit het oogpunt van kwaliteit tot meer verplaatsingen van medewerkers en dossiers zal leiden van de kantoorlocatie naar de plaats waar de zitting wordt gehouden. Het kabinet is daarentegen van mening dat deze structurele kosten niet noodzakelijk zijn. Het gaat volgens het kabinetsbesluit bij de herziening van de gerechtelijke kaart om een bestuurlijke samenvoeging en daarvoor is concentratie van sectoren niet noodzakelijk. De Raad wil benadrukken dat alleen een bestuurlijke samenvoeging nog geen kwaliteitsimpuls geeft. Door de bestuurlijke samenvoeging krijgen gerechten meer volume in mensen, zaken en middelen. Vervolgens zal de organisatie zo ingericht moeten worden dat de voordelen die de herziening beoogt ook daadwerkelijk worden behaald. De voordelen op het gebied van kwaliteit en flexibiliteit worden pas ten volle benut wanneer de medewerkers van één sector ook organisatorisch op één plek werken. Specialisaties kunnen dan eenvoudiger worden ingericht, opleidingen beter worden vorm gegeven en jurisprudentieoverleg en intercollegiale toetsing kan op natuurlijke wijze vorm krijgen.

De precieze structurele kosten en baten zijn afhankelijk van de uitwerking per arrondissement en zullen nog nader in kaart worden gebracht. De Raad verwacht dat de eerdere schatting dat de structurele kosten circa 1 % van de totale kosten van de Rechtspraak zullen bedragen naar beneden zal worden bijgesteld. De Raad gaat ervan uit dat de per saldo resterende structurele kosten vanaf 2020 door de Rechtspraak zelf opgevangen kunnen worden.

Implementatiekosten

Een reorganisatie van de omvang van de herziening van de gerechtelijke kaart gaat altijd gepaard met implementatiekosten. De incidentele kosten van de herziening van de gerechtelijke kaart liggen met name op het terrein van het sociaal flankerend beleid. Het kabinet stelt dat de Raad hierop kan anticiperen door de mogelijkheid in de Evaluatiewet om personele unies van gerechtsbesturen te vormen. De kosten voor sociaal flankerend beleid betreffen echter niet alleen de bestuurders. Het gaat ook om de medewerkers die, bijvoorbeeld omdat een nevenlocatie sluit, in een andere plaats moeten gaan werken. De kosten in de periode van implementatie bedragen op basis van huidige inzichten naar schatting in totaal circa 50 miljoen euro. Dit is exclusief de kosten van de inrichting van een vestigingsplaats in Almere en Eindhoven.

Het kabinet stelt voor dat financiële ruimte gezocht kan worden in het spreiden van de implementatie over de komende jaren. De Raad gaat bij de berekening van de kosten uit van een implementatieperiode van 10 jaar lopend van 2010 tot 2020. Een nog verdere spreiding in tijd vermindert wellicht de jaarlijkse implementatiekosten, maar vermindert tevens de te verwachten baten op het gebied van kwaliteit. Bij uitstel van de implementatie verwordt de herziening van de gerechtelijke kaart tot een structuurwijziging die slechts bestaat uit het verminderen van het aantal besturen.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 8 december 2009
kenmerk UIT 868 ONTW / EvA
pagina 3 van 4

Van de Rechtspraak kan niet verwacht worden dat de implementatiekosten voor eigen rekening worden genomen. Aangezien het van groot belang is dat de beweging die nu in gang is gezet doorgang vindt, stelt de Raad voor de implementatiekosten in de periode 2014 t/m 2019 (naar schatting circa 40 miljoen) uit de egalisatierekening te vergoeden. De implementatiekosten in de jaren daaraan voorafgaand zal de Raad zelf opvangen.

Eindhoven en Almere

Het kabinet geeft aan dat Almere en Eindhoven niet direct volwaardige vestigingsplaatsen zullen zijn, maar dat vanwege de financiële consequenties gewerkt gaat worden met een groeimodel. De Raad wil nadrukkelijk stellen dat het inrichten van een volledige vestigingsplaats in deze steden een investering vergt die, los van onvermijdelijke incidentele kosten, neerslaat in jaarlijkse huisvestigingskosten van circa 20 miljoen euro structureel. Zonder extra financiële middelen zal dit dan ook niet haalbaar zijn. Tussen u en de Raad zullen nadere afspraken gemaakt dienen te worden over de invulling en financiering van dit onderdeel van de herziening van de gerechtelijke kaart.

Aanvullende dekking

Het kabinet verwacht dat de Rechtspraak baten kan creëren door het sluiten van nevenlocaties. De Raad stelt voor een middelenafpraak te maken waarbij de opbrengsten die voortvloeien uit het afstoten van nevenlocaties ten goede komen aan de Rechtspraak voor de dekking van de kosten van de herziening.

De herziening van de gerechtelijke kaart wordt de komende jaren door de Raad in nauwe samenspraak met de gerechten gerealiseerd. In de aanvang van dit traject worden de financiële gevolgen van de herziening nader in kaart gebracht. Voor zover dit leidt tot een afwijkend beeld van de kosten, zal de Raad hier in het kader van het wetgevingsadviestraject en de prijsonderhandelingen voor de periode 2014 t/m 2016 op terugkomen.

Samenvattend

Er zijn bij de herziening van de gerechtelijke kaart reorganisatiekosten te verwachten van circa 50 miljoen euro en daarnaast structurele kosten. De Raad stelt met betrekking tot de financiering het volgende voor:

- De reorganisatiekosten in de jaren 2010-2013 van circa 10 miljoen euro zal de Rechtspraak voor eigen rekening nemen evenals de structurele kosten vanaf 2020.
- In de jaren 2014 t/m 2019 is met de reorganisatie circa 40 miljoen euro gemoeid. Aangezien de Rechtspraak niet over dergelijke financiële middelen beschikt, is het denkbaar dat deze ten laste komen van de egalisatierekening.
- Er kan een middelenafpraak worden gemaakt zodat de opbrengsten die ontstaan bij het sluiten van nevenlocaties ten goede komen aan de Rechtspraak.
- Over de inrichting en exploitatie van de vestigingsplaatsen Almere en Eindhoven dienen vanwege de zeer omvangrijke incidentele en structurele kosten aparte afspraken gemaakt te worden.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 8 december 2009
kenmerk UIT 868 ONTW / EvA
pagina 4 van 4

De Raad verzoekt u nu reeds in te stemmen met het voorstel de implementatiekosten over de periode 2014 t/m 2019 te vergoeden uit de egalisatierekening en een middelenafpraak te maken over het afstoten van nevenlocaties. De Raad verzoekt u tevens deze brief door te geleiden aan de Tweede Kamer met het oog op de bespreking in de Kamer van het kabinetsstandpunt.

Hoogachtend,

mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter

van den Emster